

OPINIE

Op Schier start onze melkrevolutie

Het plan om op Schiermonnikoog met minder koeien een hoogwaardiger, duurzamer product te maken, verdient navolging in heel Nederland.

JAN WILLEM ERISMAN

Minder koeien op Schiermonnikoog: een inspirerend voorbeeld. FOTO ARCHIEF/JAN ZEEMAN

Nieuw boeren start op Schiermonnikoog', kopte *Dagblad van het Noorden* afgelopen zaterdag. Zeven melkveehouders gaan samen 35 procent minder melkkoeien houden om de stikstofdruk op het Nationaal Park en Natura2000-gebied fors te verminderen. Een zeer grote stap met aanzienlijke consequenties voor de boeren. Ook een mooi en inspirerend voorbeeld voor de rest van de Nederlandse melkveehouderij.

Maar zo ziet de Nederlandse Melkveehouders Vakbond (NMV) dat niet: „Een mooie oplossing voor Schiermonnikoog. Maar om nu te spreken van een inspirerend voorbeeld voor heel Nederland, gaat veel te ver. Het merendeel van de boeren is afhankelijk van het buitenland en dan blijven kostprijs en schaalgrootte belangrijk”, zo laten zij in een reactie aan de krant weten.

Een niet onverwachte, maar wel zure reactie, die vasthoudt aan een achterhaald model in een falend systeem. Wanneer laten dit soort partijen het falende beleid van produceren voor de wereldhandel nu eens los? We produceren ver boven alle milieunormen, de biodiversiteit holt achteruit en agrarische onder-

nemers zitten zwaar in de schulden. Tegelijkertijd neemt de maatschappelijke druk om te verduurzamen steeds verder toe. Veel boeren voelen en erkennen dat. Maar zij worden bepaald niet geholpen door dergelijke oordelen van de NMV.

Schiermonnikoog is Nederland in het klein: een te hoge melkproductie voor een te lage prijs met import van kunstmest, krachtvoer, ruwvoer en allerlei middelen, en export van melk en af een toe een schip met mest naar het vasteland. Waar het eiland mee blijft zitten zijn forse stikstofverliezen, die de kwaliteit van het landschap en de biodiversiteit op het waardevolle natuurgebied aantasten. De melkveehouders op Schier gaan daar nu wat aan doen en hun aanpak is ook toepasbaar op de rest van Nederland.

Ga maar na: door minder van een waardevol product te maken, kan de prijs stijgen. Door het ook nog eens met respect voor natuur en biodiversiteit te gaan produceren, wordt het waardevoller. Consumenten zijn bereid hiervoor te betalen. Ze krijgen niet alleen een onderscheidend en smaakvol product, maar dragen door hun aankoop ook zelf bij aan het herstel van het landschap. Het mooie van wat op Schiermonnikoog

Producers met respect voor natuur en biodiversiteit

gebeurt, is dat de gelden van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), die beschikbaar zijn om de natuur op het eiland te herstellen en een bedrijf te verplaatsen, gebruikt worden om de boeren aan een nieuw verdienmodel te helpen. Belastinggeld wordt op die manier effectief ingezet: niet voor reparatie achteraf, maar als investering in het voorkomen van de milieudruk. Het levert de melkveehouders meer financieel rendement dan het melkgeld dat ze nu vangen.

Niet alleen Schiermonnikoog, maar ook de rest van agrarisch Nederland kan deze methodiek toepassen op lokale en regionale schaal met behoud van een exportpositie. De totale productie zal lager liggen en wordt gecompenseerd door zorg voor een onderscheidende smaak en kwaliteit die ook op de wereldmarkt wordt gewaardeerd. Dit kunnen lokale en regionale initiatieven

zijn. Gebruik de 2,2 miljard euro belastinggeld die nu voor de PAS is gereserveerd om deze omschakeling naar nieuwe verdienmodellen te faciliteren. Het resultaat: een duurzaam geproduceerd product uit een prachtig onderhouden landschap. Hiermee worden de stikstofdruk op de natuur en de broeikasgasuitstoot fors verminderd. De minister van LNV kan dan vol trots bij de Europese Commissie aankondigen dat Nederland dit gaat doen en dat ieder Europees land de verminderde melkproductie mag opvullen, maar wel onder de voorwaarde dat dat net zo duurzaam geproduceerd wordt als in Nederland.

NMV, wees opener naar dit soort initiatieven en vertaal ze naar mogelijkheden voor Nederland en zijn boeren. Zo werken jullie aan het behoud van de sector waarin boeren met plezier kunnen werken en een goede boterham verdienen, in plaats van het onder hoge druk zo goedkoop mogelijk produceren voor de wereldmarkt met zeer beperkte marges.

Jan Willem Erisman is directeur van het Louis Bolk Instituut in Bunnik en Hoogleraar Integrale Stikstofstudies aan de VU Amsterdam.